



## Utrikesförvaltningen

---

### Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har vid sammanträde den 19 oktober 2006 beslutat att bereda utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen 2006/07:1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse jämte eventuella motioner.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslag 90:5 Regeringskansliet m.m., inom utgiftsområde 1 samt på motionen 2006/07:K336 (kd), allt i de delar som rör utrikesförvaltningen.

Därutöver yttrar sig utrikesutskottet över motionerna 2006/07:U208 (s) yrkandena 1 och 2, 2006/07:U240 (fp), 2006/07:U257 (v) yrkande 8, 2006/07:U265 (kd) yrkande 1 och 2006/07:U273 (kd) vilka överlämnas med detta yttrande under förutsättning av konstitutionsutskottets medgivande.

## Propositionen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2005 av 105 utlandsmyndigheter, varav 87 ambassader, 12 konsulat samt 6 representationer och delegationer.

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nästan hälften av de 192 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad. Sverige har också ca 400 honorärkonsulat. Sedan 2005 har antalet utlandsmyndigheter utökats med två. Sektionskontoret i Skopje, Makedonien, har graderats upp till ambassad och ett generalkonsulat har öppnats i Phuket, Thailand, med anledning av flodvågskatastrofen.

Den tidigare regeringen beslutade att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklingssamarbete från Sida till Regeringskansliet (UD). Beslutet innebär att man fullföljer den administrativa integrationen mellan Regeringskansliet och Sida för utlandsmyndigheterna samt skapar en enhetligare form för administrationen inom hela utrikesförvaltningen. Åtgärderna kommer i huvudsak att slutföras under år 2007.

Som ett led i den tidigare regeringens satsning på tillväxt görs en satsning på främjande och utökningen av EU-samarbete genom att stärka utrikesrepresentationen. Utrikesrepresentationen ska också på ett effektivare sätt användas som ett verktyg för hela Regeringskansliet. Satsningen ska ske genom en omfördelning av resurser mellan Regeringskansliet i Stockholm och utrikesrepresentationen utan att antalet anställda ökar totalt. Detta ställer krav på en minskad organisation på framför allt UD i Stockholm.

Under 2005 minskade antalet tjänstgörande i departementet i Stockholm med ca 70 personer. Kravet är att långsiktigt kunna säkra finansieringen av förstärkningen genom att omfördela medel från främst den administrativa verksamheten.

# Utskottet

## Utrikesförvaltningens organisation m.m.

### *Motionerna*

I den enskilda motionen 2006/07:U208 (s) yrkande 1 anförs att regeringen bör lägga om sin strategi för utlandsrepresentation i syfte att anpassa den till en förändrad värld och ett förändrat Sverige. Motionären pekar på att mer än 16 % av Sveriges befolkning i dag har utländsk bakgrund. Vi svenskar kan numera tala och göra oss förstådda på mer än 150 olika språk. Detta är, anser motionären, en enorm resurs. Vidare anförs (yrkande 2) att den svenska utlandsrepresentationen bör moderniseras.

Motionären bakom den enskilda motionen 2006/07:U273 (kd) efterlyser en politisk översyn av utrikesförvaltningens representation utomlands. Det fordras, anser motionären, en övergripande analys, som utgår ifrån var och hur Sverige ska kunna agera aktivt diplomatiskt för att främja frihet och fred. Motionären anser vidare att stängningarna av de svenska ambassaderna bl.a. vid Heliga Stolen, i Libanon och i Tunisien har skett utan nödvändiga och rimliga analyser och utan en öppen debatt.

I den enskilda motionen 2006/07:K336 (kd) begärs att regeringen ska omlokalisera Sveriges ambassad från Tel Aviv till västra Jerusalem.

I kommittémotion 2006/07:U257 (v) yrkande 8 anför Vänsterpartiet att Sverige bör återta sitt erkännande av regeringen i Bagdad, men väl inrätta ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter för att underlätta vistelsen för de svenskar som reser till norra Irak/irakiska Kurdistan.

I den enskilda motionen 2006/07:U240 (fp) anför motionären att den svenska ambassaden i Bagdad ska öppnas på nytt.

### *Överväganden*

Motionärerna bakom flera av de här aktuella motionerna tar upp frågor som rör utrikesförvaltningens organisation, utbildning av utrikesförvaltningens personal, handläggningsordning m.m. Det rör sig i dessa fall om frågor där beslutskompetens finns hos regeringen eller hos regeringen underlydande myndigheter. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund vare sig behövt eller lämpligt att riksdagen gör tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i dylika frågor.

Vad gäller förslaget rörande representativitet och mångfald i rekryteringen av personal till utrikesförvaltningen vill utskottet fästa uppmärksamhet vid att personalhandläggare inom Regeringskansliet har utbildats i rekrytering ur ett mångfaldsperspektiv. Utskottet noterar vidare att Regeringskansliets handlingsplan för att främja lika rättigheter och möjligheter i Regeringskansliet, inklusive utrikesförvaltningen, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet revideras löpande.

Utskottet konstaterar att frågan om ett återöppnande av den svenska ambassaden i Bagdad i Irak är prioriterad för regeringen. En svensk ambassadör har utsetts men är, med hänsyn till den rådande osäkra situationen i landet, tills vidare placerad i Amman i Jordanien. Sverige tillämpar principen att erkänna stater, inte regeringar.

Med anledning av de motionsvis framförda förslagen om översyn och modernisering m.m. av den svenska representationen utomlands, upprättande av konsulat m.m. får utskottet konstatera att en utredning om denna typ av frågor nyligen gjorts och att resultaten av denna presenterats för, och diskuterats med, utskottet. Därutöver äger en årlig dialog i hithörande frågor rum mellan utskottet och regeringen. Även om det är regeringen som fattar beslut i dylika frågor är engagemanget kring utlandsrepresentationerna viktigt ur prioriteringshänseende. Utskottet anser att det är viktigt för landet med en bredast möjliga närvaro ute i världen.

Utskottet välkomnar att den administrativa integrationen mellan Regeringskansliet och Sida för utlandsmyndigheterna fullföljs och att utrikesrepresentationen, i enlighet med den tidigare regeringens satsning på tillväxt, stärks.

Utskottet välkomnar avslutningsvis att EG-kommissionen har beslutat att upprätta en regional delegation i Minsk. Utskottet anser, liksom regeringen, att vikten av att öppna en svensk ambassad i den vitryska huvudstaden därmed aktualiseras ytterligare.

Enligt utskottets mening bör motionerna 2006/07:K336 (kd), 2006/07:U208 (s) yrkandena 1 och 2, 2006/07:U240 (fp), 2006/07:U257 (v) yrkande 8 och 2006/07:U273 (kd) avstyrkas.

## **Bortförda barn**

### *Motionen*

I den enskilda motionen 2006/07:U265 (kd) yrkande 1 anför motionären att det borde vara en självklarhet att alla föräldrar till bortrövade barn får en personlig handläggare och att konkreta handlingsplaner upprättas för varje ärende. Dessa handlingsplaner ska läggas upp i samråd med föräldrarna. Handläggarna ska vara anträffbara och ha informationsplikt minst var 14:e dag för att informera föräldrarna om hur långt ärendet har kommit.

### *Överväganden*

Utskottet konstaterar att UD:s arbete med bortförda barn sker i enlighet med 1980 års Haagkonvention om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, Bryssel II-förordningen och 1989 års FN-konvention om barnets rättigheter. När det gäller åtgärder för att hjälpa barn som bortförts till andra länder har Haagkonventionen generellt visat sig vara ett bra verktyg för att förebygga och motverka internationella bortföranden av barn. Konventionen bygger på samarbete och ömsesidigt förtroende för myndigheter i konventionsstaterna.

Ärenden om bortförande till länder som inte är anslutna till Haagkonventionen är svårlösta, och handläggningstiden blir ofta lång. Men även i ärenden med länder som är med i Haagsamarbetet visar erfarenheterna att det ibland kan ta mycket lång tid innan en lösning kan nås.

Skyddet och respekten för de mänskliga och medborgerliga rättigheterna hos en av de svagaste och mest utsatta grupperna i samhället – barnen – måste, enligt utskottets uppfattning, utgöra en kärnuppgift för berörda svenska myndigheter och ärenden som rör bortförda barn prioriteras. Regeringen bör mot denna bakgrund göra en översyn av hur handläggningen av denna typ av ärenden kan förbättras och effektiviseras samt därefter i lämplig form informera riksdagen om resultaten av en dylik översyn.

Enligt utrikesutskottets mening bör, med anledning av motionen 2006/07: U265 (kd) yrkande 1, regeringen ges till känna vad utskottet ovan anför.

Stockholm den 14 november 2006

På utrikesutskottets vägnar

*Holger Gustafsson*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (s), Björn Hamilton (m), Kerstin Lundgren (c), Carina Hägg (s), Birgitta Ohlsson (fp), Kent Härstedt (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Holger Gustafsson (kd), Bodil Ceballos (mp), Olle Thorell (s), Kent Olsson (m), Tommy Waidelich (s), Lars Lindén (kd), Kalle Larsson (v), Sinikka Bohlin (s), Cecilia Magnusson (m) och Christian Holm (m).

## Avvikande meningar

### **Utrikesförvaltningens organisation m.m. (v)**

Kalle Larsson (v) anför:

Vänsterpartiet motsätter sig USA:s folkrättsvidriga ockupation av Irak. De val som genomförts i Irak efter Saddam Husseins fall och under ockupationen var långt ifrån demokratiska. De ägde rum under kaotiska förhållanden. Vissa partier var förbjudna och valfusket var utbrett. Den regering som i dag sitter vid makten i Bagdad har ingen legitimitet. Den skulle inte vara möjlig utan USA-koalitionens närvaro. FN:s generalsekreterare Kofi Annan har förklarat att USA-koalitionens krig i Irak strider mot internationell lag. I konsekvensens namn bör Sverige ta avstånd från den illegitima regimen.

Under den tid som norra Irak/irakiska Kurdistan utvecklat sitt regionala självstyre har det blivit möjligt för många kurder som drivits i exil att resa hem, antingen för att återvända eller för att besöka sitt hemland. De kurder som reser från Sverige till Erbil är inte bara irakiska medborgare. De är också svenska medborgare och har samma rätt till service, stöd och säkerhet när de är utomlands som alla andra svenskar när dessa reser till andra delar av världen. Därför menade Vänsterpartiet redan 2004, att Sverige skulle upprätta ett representationskontor med vissa konsulära uppgifter. Vänsterpartiet fortsätter att vidhålla denna uppfattning. Att kalla det representationskontor och inte ett regelrätt konsulat är rimligt med tanke på att Sverige inte bör erkänna den nuvarande irakiska regeringen, eftersom den bör betraktas som illegitim.

Sverige bör följaktligen återta sitt erkännande av regeringen i Bagdad, men väl inrätta ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter för att underlätta vistelsen för de svenskar som reser till norra Irak/irakiska Kurdistan.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att motion 2006/07:U257 (v) yrkande 8 bör tillstyrkas.